

ע"פ 8591/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 8591/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
מיום 25.11.2014 במ"ת 13788-04-11

בשם המערער: עו"ד משה ישראל; עו"ד אלימלך קורצווייל

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

החלטה

לפני ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופט צ' קפאח) במ"ת 13788-04-11 מיום 25.11.2014, במסגרתו נדחתה בקשת המערער לעיון חוזר בהחלטה בעניין סעד זמני לחילוט רכוש, על-פי סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון) יחד עם סעיפים 36 ו-(ב) ו-(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

תמצית הרקע העובדתי והחלטת בית המשפט המחוזי

1. ביום 29.3.2011 הורה בית משפט השלום בראשון לציון - תיק מעצרים 53678-03-11 - על הקפאת

עמוד 1

רישום זכויות בשתי דירות בהרצליה וכן על מניעת כניסת דיירים לדירות אלה. הדירות נרכשו בידי חברה אשר היתה במועד הרלוונטי לאירועים המפורטים בכתב האישום בבעלות המערער (להלן: החברה). כתב האישום ייחס למערער ולאחד נוסף, עבירות של: קשירת קשר לפשע, על-פי סעיף 499 (א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); קבלת דבר בנסיבות מחמירות, על-פי סעיף 415 (חלופה שניה) לחוק העונשין; זיוף בנסיבות מחמירות, על-פי סעיף 418 (חלופה שלישית) לחוק העונשין; שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, על-פי סעיף 420 (חלופה שלישית) לחוק העונשין; רישום כוזב במסמכי תאגיד, על-פי סעיף 423 לחוק העונשין; תרמית בניירות ערך, על-פי סעיף 54(א)(1) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968; פעולה ברכוש גנוב במטרה להסתירו, סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; איסור עשיית פעולה ברכוש אסור, על-פי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון; ודיווח כוזב, על-פי סעיף 3(ב) יחד עם סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון.

2. ביום 11.7.2014 הכריע בית המשפט המחוזי (השופט ח' כבוב) בבקשה לסעד זמני לחילוט רכוש, על-פי סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון יחד עם סעיפים 36(ב) ו-36(ג) לפקודת הסמים, וכן על-פי הוראות סעיפים 32-34 לפקודת סדר הדין הפלילי, התשכ"ט-1969. בית המשפט קבע כי ההקפאה עליה הורה בית משפט השלום תישאר בעינה, בהתחשב בעובדה כי הדירות מצויות בבעלותו החלקית בלבד של המערער; בהתחשב בשוויון הרב של הדירות, ובהתחשב בעובדה שכל פעולה קניינית שתבוצע בדירות תקשה מאוד, ואף תמנע, כל אפשרות לחילוט בסופו של יום.

3. בבית המשפט המחוזי עתר המערער לעיון חוזר בהחלטה מיום 11.7.2014, וביקש לאפשר את השלמת רישום הדירות על שם החברה, וכי תינתן לו האפשרות להתגורר בדירות. נטען כי החברה היא ששילמה את מלוא התמורה עבור הדירות ועל כן יש לאפשר את השלמת הרישום על-שמה, תוך שהוא מסכים כי תירשם על הדירות הערת אזהרה לטובת המשיבה, האוסרת על כל דיספוזיציה בנכסים. כן נטען כי ההחלטה מיום 11.7.2014 התבססה בעיקר על אישומי של המערער בקבלה במרמה של מחצית מזכויות בעלותו בחברה של אחד, זכרנקו, על-פי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון. המערער טען כי מאחר שאישום זה נמחק כליל מכתב האישום, נשמת הבסיס תחת בקשת המשיבה, ולא נותרה עוד כל זיקה ישירה בין ביצוען לכאורה של העבירות המיוחסות ובין הדירות שנתפסו. עוד טען המערער כי ייחוד הערת אזהרה לטובת המשיבה כאמור, לא יפגע באפשרות חילוטה בבוא העת; ומנגד, הותרת המצב הרישומי על-כנו פוגעת במערער באופן לא מידתי, כך שנגרמים לו נזקים כלכליים כבדים בעקבות חובות שצובר הנכס.

4. מנגד, הדגישה המשיבה לפני בית המשפט המחוזי כי אף שבמועדים הרלוונטיים היתה החברה בבעלותו של המערער, כיום לא ידוע מי בעליה מאחר שאין מדובר בחברה ישראלית ואפשר שעברה הבעלות לגורם אחר. עוד נטען כי ממילא לא ברור מהו מקור הסמכות בגינו מבקש המערער לטעון בשם החברה. כך, פעמים טוען המערער כי הוא והחברה חד הם ופעמים טוען הוא כי נפרדים הם, הכל כטוב בעיניו באותו המועד. לבסוף טענה המשיבה כי המערער לא הצביע על נזק כלשהו אשר עלול להגרם לו כתוצאה מההמתנה בבקשת החילוט, אם יורשע, וכי מתן היתר למערער להתגורר בדירות עלול לרוקן מתוכן החלטת חילוט אפשרית.

5. בית המשפט המחוזי קבע כי התיק העיקרי עומד בפני הכרעת הדין, ומשכך אין להחפז בשינוי המצב הקיים. הגם שנמנע בית המשפט מלקבוע מסמרות באשר לעומדים מאחורי מסך התאגדותה של החברה, נקבע כי תכליתה היחידה היתה מאז ומעולם "רכישת הדירות על שם החברה באופן ששמו של המבקש לא ייחשף". בית המשפט קיבל את עמדת המשיבה, לפיה מתן היתר למערער להתגורר בדירות עלול להביא לסרבול הליכי החילוט ולסיכולם האפשרי. זאת, נוכח הליך קודם במסגרתו התקבלו טענות המערער בבית משפט זה כי אין לפנותו מדירתו מכח סעיף 33 לחוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972 (להלן: חוק הגנת הדייר). בית המשפט קבע כי נוכח דברים אלו חששה של המשיבה הוא מוצדק ויש לנקוט במקרה דנן במשנה זהירות, שמא תסוכל אפשרות חילוט עתידית.

תמצית טענות המערער

6. המערער חוזר על עיקרי טענותיו לפני בית המשפט המחוזי. לטענתו, משכתב האישום בעניינו תוקן ונמחקה האשמה הקשורה עם החברה, העבירה היחידה המיוחסת לו כיום על-פי חוק איסור הלבנת הון, היא עבירה לפי סעיף 3(ב), ומשכך נחלשה הזיקה בין מטרת החילוט ובין הדירות. עוד נטען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר דחה את בקשת המערער לעיון חוזר, בין השאר על סמך העובדה שבעבר התנגד המערער לפינוי מדידת מגוריו בהליך אחר, והעובדה שההליך הנוכחי קרוב לסיומו. לגישת המערער, העובדה שהצליח בעבר למנוע את פינוי מדידתו מצביעה על כך שניסוח הסכם הולם וערוך היטב במקרה דנן, יוכל לאיין את חשש המשיבה ולשלול את הגנתו מפינוי מכח סעיף 33 לחוק הגנת הדייר. כן נטען כי העובדה שההליך הנוכחי בערכאה הדיונית קרוב להכרעה, אינה מעלה ואינה מורידה, מאחר שבמידה ויורשע המערער, הוא צפוי לערער על הרשעתו, כך שההכרעה הסופית בעניינו אינה קרובה לסיומה, ולשיקול זה יש להוסיף את הזמן הרב שכבר חלף, בו הוא היה מנוע מלהתגורר בדירות.

7. בנוסף, טוען המערער כי אין בהשלמת הרישום על שם החברה כדי לגרום לסיכול אפשרות החילוט בעתיד, באופן ששונה מהמצב כיום. כך, לטענת המערער, השלמת רישום הבעלות על הדירות נמנעה אך בשל הטלת העיקול הזמני בידי המשיבה כאמור. במצב זה, כאשר כל הכספים אשר שולמו בעבור רכישת הדירה הם כספיה של החברה שבעלות המערער, הרי שלעניין החילוט מעמדה של החברה הוא כבעלי הנכס. לפיכך, ולאור תיקון כתב האישום כאמור, והעובדה שהזיקה בין הדירות ובין העבירה על-פי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון – מכוחה הוטל מלכתחילה העיקול – היא זיקה קלושה, אין ליתן משקל רב לחששו של בית המשפט המחוזי בנוגע לאפשרות החילוט העתידית.

תמצית טענות המשיבה

8. המשיבה חוזרת גם היא על עיקרי טענותיה לפני בית המשפט המחוזי. לטענת המשיבה, לנוכח השלב בו נמצא ההליך בבית המשפט המחוזי, במסגרתו צפויים הצדדים לסכם את טענותיהם בחודש מאי 2015, אין מקום לעשות שינויים מהותיים במערך הזכויות בנכסים ערב הכרעת הדין, באופן שעלול לסכל את אפשרות החילוט. כן נטען כי החברה שימשה כצינור להעברת כספים ולהסתרת הנכסים מושא ערעור זה, וכי המערער הוא זה שמימן את רכישתם. עוד הדגישה המשיבה כי אין ברשותה כל מידע בנוגע למצבה של החברה דהיום, וכן אין ביכולתה להשית על החברה הגבלות שונות לצורך הבטחת אפשרות החילוט של מניותיה ונכסיה, באם יושלם רישום הבעלות על-שמה. לבסוף טענה המשיבה כי המערער לא הצביע על כל נזק ממשי שעלול להגרם לו כתוצאה מתפישת הנכסים.

דין והכרעה

9. אין בידי לקבל את טענות המערער ודין הערעור להדחות.

10. כידוע, אפשרות החילוט משרתת שתי תכליות: האחת, הרתעתית, במטרה למנוע מצב בו יצא חוטא נשכר ממעשה העבירה, ועל-מנת לפגוע בתמריץ העיקרי לביצוע העבירה ובבסיס המימון של העברין; והשנייה, בעלת אופי קנייני, במטרה להוציא מידיו של העברין רכוש שאינו שייך לו ואינו מוחזק על-ידו כדין משהושג בעבירה. כך, האפשרות ליתן סעד זמני בקשר עם הרכוש נועדה לשמר את מצבת נכסיו של הנאשם – או נכסים שמימן את רכישתם או שהעבירם לאחר בלא תמורה – כדי להבטיח שאם יורשע הנאשם בסופו של ההליך וייתן צו חילוט, ניתן יהיה לבצע את הצו [יעל גרוסמן, רוני בלקין וסאלי ליכט איסור הלבנת הון להלכה ולמעשה 125; 129 (2013) (להלן: איסור הלבנת הון)].

11. על-כן, הסעד הזמני נועד לאפשר את מימושן של תכליות החילוט בהמשך הדרך, אך ברי כי על בית המשפט הדן בבקשה למתן סעדים זמניים להבטיח את תכליות החילוט תוך שהוא שוקל את הפגיעה בקניינו של הנאשם, המוחזק בשלב זה כמי שלא הוכחה אשמתו, ובהתחשב באפשרות שבסופו של ההליך לא יינתן צו חילוט כאמור. בית משפט זה כבר קבע בעבר כי תפישת רכוש על-מנת להבטיח את אפשרות החילוט העתידית היא אינה דבר של מה בכך, משהיא שוללת את יכולתו של הנאשם לעשות שימוש בקניינו למשך תקופה שאינה קצרה ולעתים אף ארוכה. לפיכך, אם מצויים אמצעים חלופיים שבכוחם להבטיח את אפשרות החילוט תוך פגיעה פחותה בקניינו של הנאשם, יש להעדיףם על פני תפיסת הרכוש עד תום ההליך בעניינו של הנאשם, כאמצעי שפגיעתו פחותה [ראו: בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון, פסקה 36 (31.10.2007); איסור הלבנת הון, 188].

12. בשלב בו נמצא ההליך מושא הערעור דנן, השאלה המרכזית עליה יש ליתן את הדעת, היא היש חשש לסיכול אפשרות החילוט אם יתאפשר למערער לממש את זכותו הלכאורית להתגורר בדירות אשר חולטו ולהשלמת רישום הדירות על-שם החברה?

13. סבורני כי בנסיבות המקרה דנן התשובה לשאלה דלעיל היא בחיוב. אני סבור כי יש בבקשות המערער כדי להביא לשינוי מערך הזכויות הקיים בנכסים באופן שעלול לסכל את אפשרות החילוט. זאת, הן ברישום הנכסים על-שם החברה, שהיא כאמור חברה זרה על כל הקשיים העתידיים הכרוכים בכך ובאפשרות הפיקוח על נכסיה ועל מניותיה, והן במעבר המערער להתגורר בנכסים, לנוכח הוראות סעיף 33 לחוק הגנת הדייר. הדברים נכונים אף יותר לנוכח השלב המתקדם במיוחד בו נמצא עניינו של המערער בבית המשפט המחוזי, ולא מצאתי טעם לשנות את מערך הזכויות הקיים בקרבת זמנים להכרעה בעניינו.

14. בנוסף, אינני סבור כי יש באפשרות רישום הערת אזהרה על הנכסים לטובת המשיבה – אפשרות אותה העלה המערער בטענותיו – כדי לאיין את חשש המשיבה מפני סיכול החילוט בעתיד. לא ברור הכיצד יכול המערער להתחייב בשם החברה, כי לא תבוצע בנכסים מושא הערעור דנן כל דיספוזיציה, ודאי לנוכח העובדה כי החברה היא חברה זרה ולא ידוע, בשלב זה, מי הם בעלי מניותיה הנוכחיים. לפיכך, אינני סבור כי בכוחה של התחייבות המערער, כי לא תבוצע כל דיספוזיציה בנכסים, כדי להוות אמצעי שפגיעתו בקניינו היא פחותה, משלא ברור מה נפקותה ומה מקור סמכותו של המערער ליתן התחייבות כאמור.

15. לבסוף אציין כי לא מצאתי ממש בטענת המערער, לפיה משנמחקו האישומים הקשורים עם החברה במסגרת תיקון כתב האישום בשלישית, נשמט הבסיס תחת אפשרות חילוט הדירות והזיקה שבין החילוט ובין הדירות כמעט ואיננה קיימת עוד. כידוע, לא אחת מפזרים עבריינים כלכליים את פירות העבירות שביצעו בין אחרים – חברות או אנשים בשר ודם – אשר אין להם חלק בביצוע העבירות ולכן גם אינם עומדים לדין. עם זאת, הסייג שבסעיף 21(ג) לחוק איסור הלבנת הון מאפשר לבית המשפט להורות על מימוש צו החילוט מתוך רכושו של אחר, שאינו הנאשם, במקרים שבהם מימן הנאשם את רכישתו או שהעבירו לאותו אחר בלא תמורה [איסור הלבנת הון, 202]. סבורני כי בשלב זה קיים בסיס לכאורי להתקיימות החריג, בפרט לנוכח תשובות המערער בחקירתו במשרדי היחידה הארצית לחקירות בינלאומיות מיום 4.4.2011, שם ציין כי: "החברה לא עושה שום דבר. אני בעל המניות היחיד בה מיום הקמתה... החוזה הראשון לרכישת הדירה נעשה על שמי – דג'לדטי, וכאשר החלטתי שאני לא רוצה שידעו מי קנה ובכמה קנה אז החלטנו להקים את החברה ולרשום את הבית על שמה... כל הרכישה של הבית וכל התשלומים בא מחלקי שלמעשה הינו 100% כך שגם אם הבית רשום על SEALAND [החברה], הרי לחברה הזאת לא היה את הכסף לרכוש את הנכס... כך שברור שכל התשלומים לדירה באו ממני... שתי הדירות נרכשו מלכתחילה רק על-ידי ורק אני חתמתי כרוכש בשמי הפרטי בהסכם הראשון ואח"כ שיניתי את זה ל-SEALAND".

16. לנוכח דברים אלו סבורני כי יש בהשארת החלטת בית המשפט המחוזי על כנה, כדי לאפשר בעתיד, במידת הצורך, את הגשמת שתי תכליות החילוט - הן ההרתעתית והן הקניינית - עליהן עמדתי בתחילה, באמצעות הדירות שנתפסו.

17. אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתנה היום, ב' בטבת התשע"ה (24.12.2014).

ש ו פ ט
